

**พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ
ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แก้ไขฉบับที่ 2 พ.ศ. 2549**

1. มูลเหตุของการออกกฎหมายฉบับนี้ เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ 2540 มาตรา 283 วรรค 3 ที่กำหนดให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ เพื่อกำหนดการแบ่งอำนาจหน้าที่และจัดสรรรายได้ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง
2. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา **(18 พฤศจิกายน 2542)**
3. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 มีผลบังคับใช้ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา **(9 มกราคม 2550)**
4. **องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** หมายถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง
5. คณะกรรมการ หมายถึง **คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**
6. กรรมการ หมายถึง กรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
7. **ให้ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้รักษาการตามกฎหมายนี้**
8. คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **มีจำนวน 36 คน** ประกอบด้วย
 - (1) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน
 - (2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการ ก.พ. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ และ**อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น**

(3) **ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนสิบสองคน** ประกอบด้วย**ผู้บริหาร** องค์การบริหารส่วนจังหวัดสองคน **ผู้บริหาร**เทศบาลสามคน **ผู้บริหาร**องค์การบริหารส่วนตำบลห้าคน และ**ผู้บริหาร**กรุงเทพมหานคร **ผู้บริหาร**เมืองพัทยาหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มี กฎหมายจัดตั้งขึ้นรวมสองคน ทั้งนี้ โดยให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทเลือกกันเอง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

(4) **ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสิบสองคน** ประกอบด้วยบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ในด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านการปกครองส่วนท้องถิ่น ในสาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ และด้านกฎหมาย

โดยกำหนดให้**หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ**ให้แก่**องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น**เป็นเลขานุการคณะกรรมการ

9. **กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์** (มาตรา 7) มีวาระการ ดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี และดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน 2 วาระ

10. คณะกรรมการกระจายอำนาจมีหน้าที่...ดังนี้ (มาตรา 12)

10.1 จัดทำแผนการกระจายอำนาจ และแผนปฏิบัติการให้แก่ อบปท. เพื่อขอ ความเห็นชอบจาก ครม. และรายงานต่อรัฐสภา

10.2 กำหนดจัดการระบบบริการสาธารณะตามอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐ กับ อบปท. และระหว่าง อบปท. ด้วยกันเอง

10.3 ปรับปรุงสัดส่วนภาษีและอากร และรายได้ระหว่างระหว่างรัฐ กับ อบปท. และระหว่าง อบปท. ด้วยกันเอง

10.4 กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคให้แก่ อบปท.

10.5 ประสานการถ่ายโอนข้าราชการ เพื่อให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ การจัดสรรภาษีและอากรที่ถ่ายโอนให้แก่ อบปท.

10.6 เสนอแนะต่อ ครม. ให้มีการกระจายอำนาจการอนุมัติ การอนุญาต ตามที่กฎหมายบัญญัติ ให้แก่ อบปท. โดยคำนึงถึงความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการแก่ประชาชน

10.7 เสนอแนะมาตรการด้านการบริหารเงิน การคลัง และงบประมาณ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

10.8 เสนอแนะและเร่งรัดให้มีการตรากฎหมายที่จำเป็นเพื่อให้เป็นไปตามแผนการกระจายอำนาจ

10.9 เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการจัดสรรเงินงบประมาณที่จัดสรรเพิ่มขึ้นให้แก่ อบต. เนื่องจากการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลาง

10.10 พิจารณาหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่ อบต. ตามความจำเป็น

10.11 เสนอแนะต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการหากปรากฏว่าส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจไม่ดำเนินการตามแผนการกระจายอำนาจ

10.12 เสนอรายงานเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่ อบต. ต่อ ครม. อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

11. สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นสังกัด **สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี** เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการ

12. เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่การจัดบริการสาธารณะ ตามมาตรา 16 (31 ประการ)

13. องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่การจัดบริการสาธารณะ ตามมาตรา 17 (29 ประการ)

14. กรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่การจัดบริการสาธารณะ ตามมาตรา 16 และ 17

15. แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจให้แก่ อบต. ตามกำหนดเวลา ดังนี้

**แผนกระจายอำนาจ ต้องทำให้เสร็จภายใน 1 ปี
นับแต่คณะกรรมการการกระจายอำนาจปฏิบัติหน้าที่**

15.1 ภารกิจที่เป็นการดำเนินการซ้ำซ้อนระหว่างรัฐและ อบต. หรือภาครัฐจัดให้บริการในเขต อบต. ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน 4 ปี

15.2 ภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขต อบต. และกระทบถึง อบต. อื่น ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน 4 ปี

15.3 ภารกิจที่เป็นการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน 4 ปี

16. กฎหมายกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะของรัฐและขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองตามอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ให้ชัดเจน โดยในระยะแรกอาจกำหนดภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้แตกต่างกันได้ โดยให้เป็นไปตามความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ซึ่งต้องพิจารณาจากรายได้และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จำนวนประชากร ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตลอดจนคุณภาพในการให้บริการที่ประชาชนจะได้รับ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินระยะเวลาสิบปี

22. เดิมกฎหมายกระจายอำนาจปี 2542 กำหนดว่าไม่เกิน พ.ศ. 2549 รัฐบาลต้องจัดสรรรายได้ให้ อบท. มีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 35 ต่อรายได้รัฐบาล

23. ต่อมาเมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายกระจายอำนาจ (2549) กำหนดว่า ตั้งแต่ปี 2550 ให้รัฐบาลจัดสรรรายได้ให้ อบท. มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ต่อรายได้รัฐบาลและมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ อบท. มีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 35

การพิจารณาบททวนการกำหนดอำนาจหน้าที่และการจัดสรรรายได้ ให้บททวนทุกระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี

สรุปการจัดสรรสวนภาษีและอากรแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ควรรู้และออกข้อสอบบ้อย
พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

1. เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถจัดเก็บรายได้เองมี 3 ประเภท คือ

- ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
- ภาษีบำรุงท้องที่
- ภาษีป้าย

และสามารถได้รับจัดสรรรายได้เพิ่ม ดังนี้

- ภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้รับจัดสรรไม่เกินร้อยละ 30
- ภาษีธุรกิจเฉพาะ ออกข้อบัญญัติฯ จัดเก็บเพิ่มได้ไม่เกินร้อยละ 30
- ภาษีสรรพสามิต ออกข้อบัญญัติฯ จัดเก็บเพิ่มได้ไม่เกินร้อยละ 30
- ค่าภาคหลวงแร่ ได้รับจัดสรรร้อยละ 40
 - พื้นที่ครอบคลุมพื้นที่ตามประทานบัตร ร้อยละ 20
 - พื้นที่ในจังหวัด..... ร้อยละ 10
 - พื้นที่จังหวัดอื่น..... ร้อยละ 10
- ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม ได้รับจัดสรรร้อยละ 40
 - ครอบคลุมพื้นที่ตามสัมปทาน.....ร้อยละ 20
 - ในจังหวัด..... ร้อยละ 10
 - จังหวัดอื่น.....ร้อยละ 10
- ใบอนุญาตขายสุรา/เล่นการพนัน ออกข้อบัญญัติฯ จัดเก็บเพิ่มได้ไม่เกินร้อยละ 10

3. องค์การบริหารส่วนจังหวัด อาจมีรายได้ดังต่อไปนี้

- น้ำมัน..... ออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มได้ไม่เกินร้อยละ 10 สตางค์/ลิตร
- ก๊าซปิโตรเลียม.....ออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มได้ไม่เกินร้อยละ 10 สตางค์/กิโลกรัม
- ยาสูบ.....ออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มได้ไม่เกิน 10 สตางค์/มวน
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม..... ได้รับจัดสรรไม่เกินร้อยละ 30
- ภาษีธุรกิจเฉพาะ..... ออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มได้ไม่เกินร้อยละ 30
- ค่าภาคหลวงแร่..... ได้รับจัดสรรร้อยละ 20
- ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม.....ได้รับจัดสรรร้อยละ 20
- ค่าธรรมเนียมผู้เข้าพักโรงแรมฯ อัตราไม่เกินร้อยละ 3 ของอัตราค่าเช่าห้องพัก

4. กรุงเทพมหานคร สามารถจัดเก็บรายได้เอง 3 ประเภท คือ

- ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
- ภาษีบำรุงท้องที่
- ภาษีป้าย

และสามารถได้รับจัดสรรรายได้เพิ่ม ดังนี้

- น้ำมัน..... ออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มได้ไม่เกินร้อยละ 10 สตางค์/ลิตร
- ก๊าซปิโตรเลียม.....ออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มได้ไม่เกินร้อยละ 10 สตางค์/กิโลกรัม
- ยาสูบ.....ออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มได้ไม่เกิน 10 สตางค์/มวน
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม..... ได้รับจัดสรรไม่เกินร้อยละ 30
- ภาษีธุรกิจเฉพาะ..... ออกข้อบัญญัติฯ จัดเก็บเพิ่มได้ไม่เกินร้อยละ 30
- ภาษีสรรพสามิต.....ออกข้อบัญญัติฯ จัดเก็บเพิ่มได้ไม่เกินร้อยละ 30
- ค่าภาคหลวงแร่..... ได้รับจัดสรรร้อยละ 40
- ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม.....ได้รับจัดสรรร้อยละ 40
- ใบอนุญาตขายสุรา/เล่นการพนัน.....ออกข้อบัญญัติฯจัดเก็บเพิ่มได้ไม่เกินร้อยละ 30
- ค่าธรรมเนียมผู้เข้าพักโรงแรมฯ อัตราไม่เกินร้อยละ 3 ของอัตราค่าเช่าห้องพัก